

Što je to elektroničko vršnjačko nasilje ?

Iva Jovović, dipl.soc.rad.

#Cyberbullying_out!

Interaktivne igre- napravila djeca

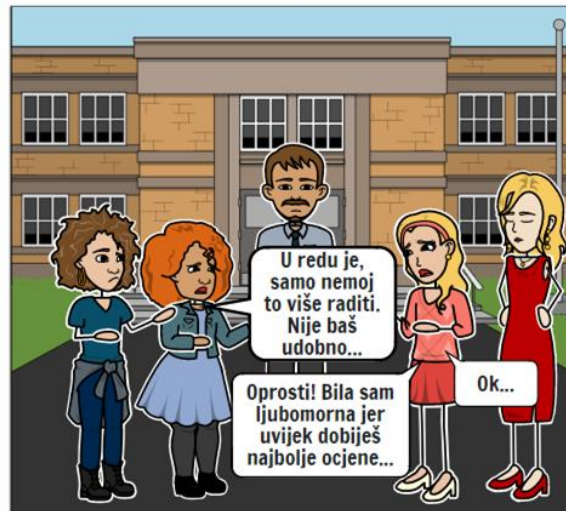
<https://learningapps.org/display?v=p852h2t7k21> (dobro i loše ponašanje na internetu – otkrij sliku)

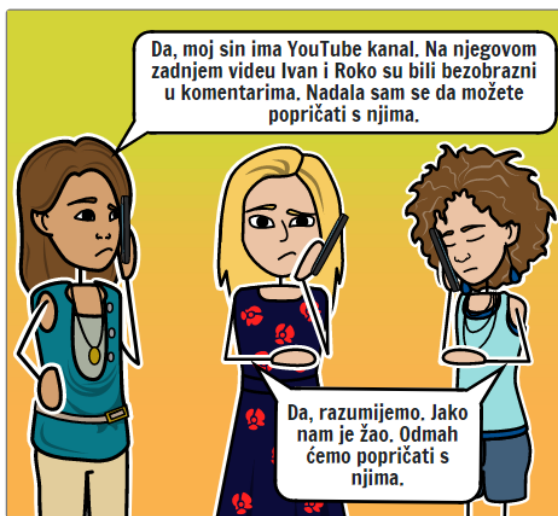
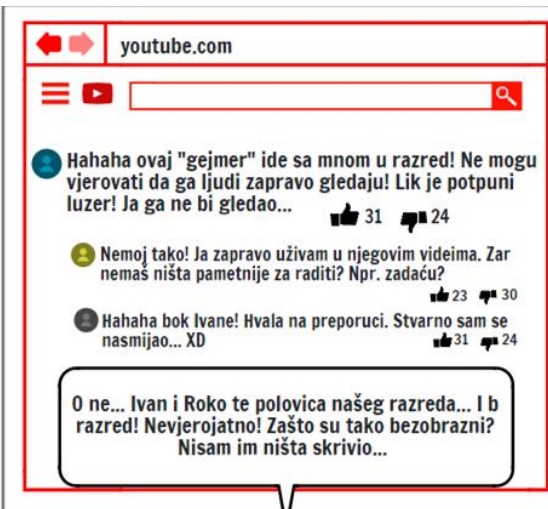
<https://learningapps.org/display?v=pn1vrcwf321> (križaljka – društvene mreže)

<https://learningapps.org/display?v=pkne1aapt21> (dobri i loši komentari na internetu - razvrstaj)

<https://learningapps.org/display?v=p1pjecay221> (osmosmjerka s pojmovima cyberbullyinga)

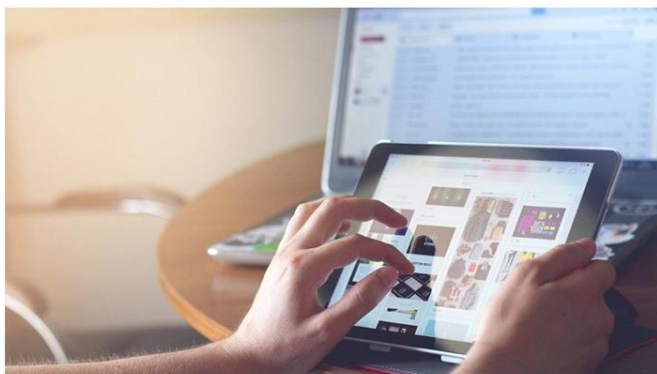
<https://learningapps.org/display?v=pb1doubnk21> (memori suprotnosti – npr. lažno predstavljanje i budi svoj/a)

'U POTRAZI ZA MJEROM'

Istraživanje ukazuje na veliki problem: Digitalne tehnologije sve više negativno utječu na mlade

Posebno poražavajuće zvuči podatak da čak 50 posto ispitane djece cyberbulling vidi kao veliki problem zajednice.

OPREZ NA INTERNETU

Svako četvrto dijete u Hrvatskoj žrtva cyberbullyinga, 30 posto djece srelo se s neprimjerenim sadržajem

Istraživanje: Cyberbullying se iz virtualnog svijeta prelijeva u škole

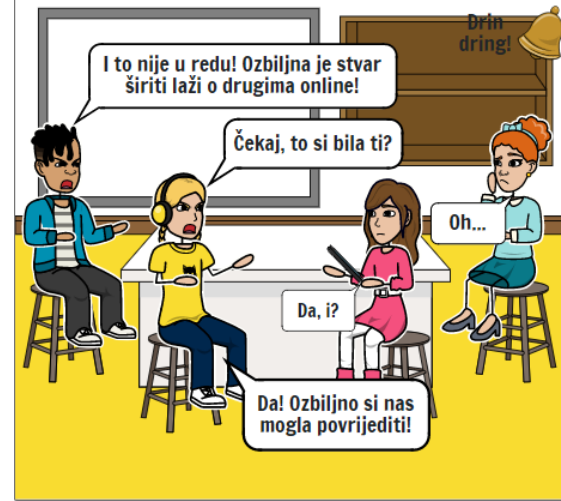
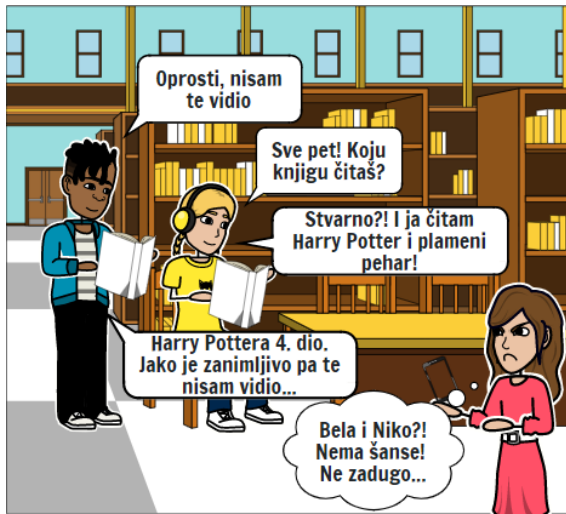
Netokracija

Istraživanje na 17.500 djece iz Hrvatske: Bez tehnologije su jednako nesretni kao i s previše!

Posebno poražavajuće zvuči podatak da čak **50 posto** ispitane djece cyberbulling označuje kao veliki problem zajednice.

Ideal savršenstva koji kreće od fizičkog izgleda do toga što imaš, a kad se nađete da živite u malom selu u Slavoniji, na otoku ili istočnom dijelu Zagreba, a ideal vam je netko iz Los Angelesa, to može dovesti do teške frustracije.

Ključ u rješavanju ovog sveprisutnog problema Jokić **vidi u kontroli i postavljanju granica** te smatra kako osnovnoškolci i srednjoškolci ne bi trebali koristiti tehnologiju više od dva sata dnevno.

Vršnjačko elektroničko nasilje podrazumijeva zlonamjerno i uporno upotrebljavanje komunikacijskih tehnologija sa svrhom da se nekome naštetiti.

Vršnjačko elektroničko nasilje ili cyberbullying najčešće se vrši nad adolescentima od trinaest do devetnaest godina, dakle učenicima sedmih i osmih razreda osnovne škole te učenicima srednjih škola.

Uz naziv **cyberbullying**, postoji više naziva za ovakve radnje s istim sadržajem; virtualno zlostavljanje, nasilje preko interneta ili mobitela, zlostavljanje preko interneta ili mobitela i elektronički bullying.

Ova vrsta **vršnjačkog nasilja** događa se na internetu, preciznije putem elektroničkih medija: elektroničke pošte, SMS poruka, društvenih mreža, foruma i slično.

Istraživanje je provedeno uz financijsku potporu Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike.

U okviru istraživanja ispitane su različite dimenzije koje se tiču iskustva nasilja na Internetu (cyberbullinga), znanja o zaštiti od nasilja na Internetu i strategije suočavanja te navike boravka na Internetu.

Dobiveni su uvidi i u to kako se mladi razlikuju u navedenim aspektima uzimajući u obzir njihova socio-demografska obilježja (poput dobi, spola, obrazovnog statusa).

U istraživanju je sudjelovalo 180 mladih osoba.

Od ukupnog broja mladih u istraživanju, njih 31% (N=55) je osobno doživjelo cyberbulling,

i to 13% (N=24) više puta, a 17% (N=31) jednom.

Iskustvo doživljenog nasilja najčešće je bila od nekoga u neposrednoj blizini, i to učenika iz razreda (60%), odnosno iz drugog razreda u istoj školi (31%).

Prema razini bliskosti, polovica mladih (44%) je nasilje doživjelo od njima bliskih prijatelja, a 38% od poznate osobe s kojom nije u bliskom odnosu.

Ovaj podatak je visoko alarmantan jer nam ukazuje da je ovo tip nasilja koji se ne prekida kada mlada osoba izađe iz škole, već traje konstantno u njezinom životu.

Razloge izloženosti nasilju mladi atribuiraju zabavi drugih (i to njih 40 ili 73% onih koji su imali iskustvo nasilja).

U 16% navodi se osveta kao razlog, a u 11% povodjenje za vršnjačkim pritiskom.

7 od 55 mladih ne zna koji je razlog.

I ovaj podatak je zastrašujući jer ako je zabava dominantan motiv činjenja nasilja, to nam ukazuje da mladi ljudi duboko nisu svjesni svojih postupaka ili nemaju dostatnu razinu emocionalne i socijalne osjetljivosti.

Među mladima različite dobi i spola nema značajnijih razlika u tome jesu li ili nisu doživjeli nasilje, no postoji tendencija da iskustvo nasilja imaju mlađi sudionici.

Tako je prosječna dob mladih koji su doživjeli nasilja 19 godina, a onih koji nisu 19,7 godina.

Osim toga, 37% maloljetnika je doživjelo cyberbulling te 29% punoljetnika. To nam ukazuje ili da je svijest o ovom problemu sve veća, i/ili je zaista riječ o problemu novijeg vremena.

Zaključak

Značajan udio mladih (čak 30%) već imalo iskustvo nasilja putem Interneta.

Nadalje, većina njih je nasilje doživjela o njima bliske ili poznate osobe (pa i prijatelja) što ukazuje da je ovo oblik nasilja koji nikada ne prestaje i od kojeg žrtva ne može pobjeći.

Osobito zabrinjava da su motivi počinjenja nasilja "iz zabave" što ukazuje na određenu okrutnost i neosjetljivost koja postoji među mladima.

Zaključak

Iako mladi znaju što je to nasilje putem Interneta (cyberbullying), gotovo polovica njih ne zna kako mogu zaštititi svoje privatne informacije i fotografije od zlouporaba.

Također, kada su u pitanju drugi, skloniji su aktiviranju formalne pomoći, no kada je riječ o njima samima više su skloniji neformalnim izvorima podrške (roditeljima i prijateljima), a manje formalnima koji imaju i društvenu moć kojom mogu pomoći.

Nadzor roditelja je prisutan kod oko 30% mladih, no tendencija jest da se taj nadzor smanjuje i da ga mlađi ispitanici rjeđe doživljavaju.

Rezultati zabrinjavajuće ukazuju da se povećava rizik od ovisnosti o Internetu te da mladi danas sve više borave na društvenim mrežama.

Kod adolescenata i srednjoškolaca mogu biti sljedeći znakovi:

- Vidljiv umor
- Zamjetna promjena u ponašanju (npr., iznenadni i neprikladni izljevi bijesa i frustracije)
- Nedostatak samopouzdanja
- Socijalna izolacija i nedostatak angažmana s drugima tijekom odmora
- Povučенost u razrednim ili grupnim aktivnostima u kojima je prethodno bilo aktivno angažirano
- Drugi učenici ga ismijavaju kada govori
- Promjene u ocjenama (u nekim slučajevima se ne radi o silaznom trendu jer učenici možda provode više vremena učeći sami i imaju malo slobodnog vremena)

Kod programa prevencije elektroničkog nasilja dodatno se ističe važnost da oni obuhvaćaju i tradicionalni i elektronički oblik nasilja među vršnjacima jer smatra se da djeca i mladi koji čine elektroničko nasilje često sudjeluju u činjenju tradicionalnog oblika nasilja nad vršnjacima

(Pyzalski i Poleszak, 2019, prema Jeleč i sur., 2020).

Prema Bilić i sur. (2012) ***cyberbullying*** je opasniji od tradicionalnog vršnjačkog nasilja.

Budući da se odvija online, teže ga je uočiti, samim time i prevenirati.

Da bi se dijete zaštitilo i nasilje preveniralo moguće je djelovati **kroz tri dimenzije:**

na individualnoj razini,

u obiteljskom okruženju te

školskom i vršnjačkom okruženju.

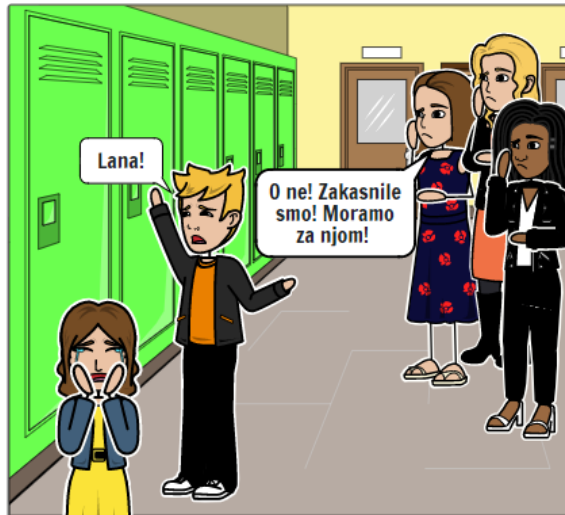
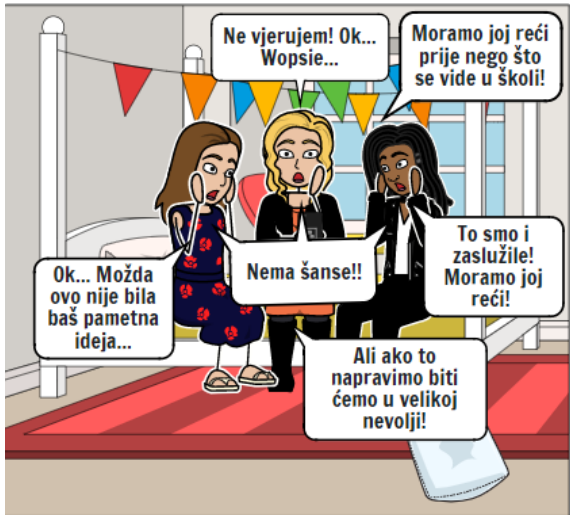
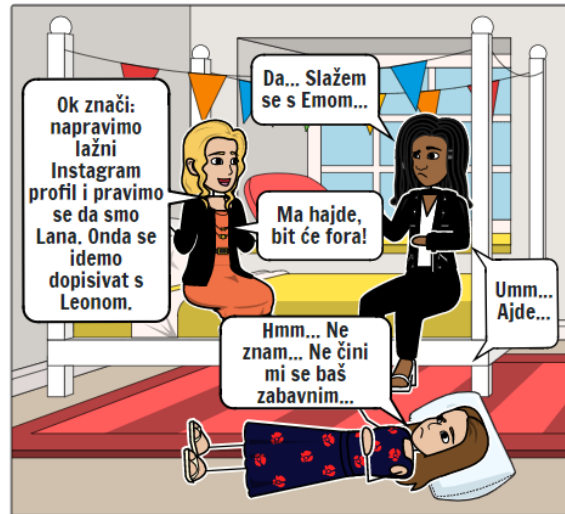
Što možemo poduzeti?

- rad sa djecom i mladima
- rad sa roditeljima
- rad sa stručnjacima
- rad sa predstavnicima medija

- Koristeći metode vršnjačke edukacije i stručne edukacije
(Udruga LET upravo dovršava priručnik za vršnjačke edukatore)

Aktivnosti

- Uključiti djecu i mlade
- Osvještavanje o prednostima i rizicima Interneta
- Roditelji trebaju imati veći nadzor nad korištenjem Interneta od strane njihove djece
- Prevencija poput Bontončića i drugih pravila kako pravilno koristiti Internet zatim publikacija za djecu i mlade, roditelje i stručnu javnost
- Pomoć pri rješavanju problema
- Rad sa žrtvom
- Rad sa počiniteljem
- Edukacija, edukacija i edukacija
- Programi medijske pismenosti
- Istraživanja
- Nadzor nad korištenjem Interneta i tehnologije
- Medijske kampanje: prisutnost na društvenim mrežama
- Sprečavanje fizičkog nasilja
- Međusektorska suradnja (škola, roditelji, pravosuđe, socijalna skrb, zdravstveni djelatnici)

www.udruga-let.hr

www.samohrani.com

FB: @Udruga LET

Twitter: @LetUdruga

Instagram: @udruga_let

#Cyberbullying_out!